

Zacharias Topelius

Viikingin hauta

ja muita kertomuksia

Faros

Viikingin hauta

Zacharias Topelius

Viikingin hauta ja muita kertomuksia

Suomentaneet

Ida Hallantie, Henrik Hurme, Aura Jaakkola,
Iina Kurunmäki, Heidi Lehtinen,
Mirva Löfberg, Otso Norblad,
Leila Rauta-aho ja Noel Torri

FAROS

Turku 2018

Suomennokset ovat valmistuneet osana Eeva-Liisa Nyqvistin vetämää työharjoittelukurssia Turun yliopistossa.

© Suomentajat & Faros-kustannus Oy

ISBN 978-952-5710-81-6 (painettu)

ISBN 978-952-5710-82-3 (e-kirja)

Faros-kustannus Oy
www.faroskustannus.fi

Sisällys

Lukijalle	7
Salaperäinen rekiseurue	9
Aarteenkaivajat	16
Öinen vierailu	25
Tuhkakeskiviikon morsian	31
Kuutamo kalliolla	39
Noita-akkoja Oulussa	49
Viikingin hauta	62
Kummitustarina	106

Lukijalle

Zacharias Topelius (1818–1898) oli monipuolinen kirjailija ja toimittaja, runoilija ja prosaisti. Hänen syntymästään tuli vuonna 2018 kuluneeksi 200 vuotta ja kuolemasta 120 vuotta. Topelius on vaikuttanut merkittävästi suomalaiseen kulttuuriin: hän on muovannut historiakäsitystämme *Suomen herttuattaren* (Hertiginnan af Finland, 1850) ja *Välskärin kertomusten* (Fältskärns berättelser, 1851) kaltaisilla romaaneilla, ja hänen runonsa ovat kaikuneet sellaisissa lauluisissa kuin ”Kesäpäivä Kangasalla” ja ”Varpunen joulu-aamuna”. Topelius sanoitti virsiä ja julkaisi satuja, löytyypä hänen tuotannostaan myös tulevaisuusfantasioita, kuten jatkokertomus *Simeon Levin matka Suomeen* (Simeon Levis resa i Finland, 1860). Topeliuksen vaikutus ylittää sukupolvien yli. Vuonna 1875 julkaistua *Maamme kirjaa* (Boken om vårt land) käytettiin koulujen lukukirjana vuosikymmenien ajan.

Topelius työskenteli *Helsingfors Tidningar* -lehden toimittajana 1840-luvun alusta vuoteen 1860 asti, ajanjaksona, jolloin suomalainen sanomalehdistö laajeni ja etsi muotoaan. Noina vuosikymmeninä

myös kaunokirjallinen aineisto vakiintui lehdistön osaksi, ja Topelius itse sepitti ahkerasti tarinoita lukijoilleen. Käsillä oleva kokoelma *Viikingin hauta ja muita kertomuksia* sisältää kahdeksan novellia, joista lähes kaikki ilmestyvät nyt ensi kertaa suomeksi. Ne ovat näyte Topeliuksen varhaistuotannosta vuosilta 1842–1850, ja kaikki ilmestyivät alun perin nimenomaan *Helsingfors Tidningarissa*. Suomennos on jatkoa Faroksen kahdelle aiemmalle kokoelmalle, *Morsian ja muita kaubunovelleja* (2013) ja *Tilinteon päivä ja muita kertomuksia* (2015), jotka ovat esitelleet suomeksi Topeliuksen muun tuotannon varjoon jääneitä kertomuksia.

Faroksen Topelius-trilogia on syntynyt yhteistyössä Eeva-Liisa Nyqvistin kanssa. Kokoelmien taustalla on ollut Eeva-Liisan vetämä suomennoskurssi, joka on antanut mahdollisuuden opiskelijoille tarttua Topeliuksen tuotantoon ja tulkita niitä 2000-luvun lukijoille.

Kiitämme lämpimästi Svenska litteratursällskapet i Finlandia, jonka kriittinen Topelius-editio on tarjonnut erinomaiset lähtökohdat uusille suomennoksille. Kiitos Eeva-Liisa Nyqvistille ja kaikille tämän teoksen suomentajille erinomaisesta yhteistyöstä!

Turussa, joulukuussa 2018

Faros

Salaperäinen rekiseurue

Laskiaisnovelli

”Väitetään, ettei meidän ajassamme ole romanttisia hetkiä, eikä siinä ole muutenkaan seikkailua. Mitä hulluutta! Mitä mielikuvituksen köyhyyttä! Kuka uskaltaa väittää, että meidän ajastamme löytyisi vaeltavien ritarien sijaan vain vaeltavia kisällejä, että *courtoisie** olisi unohdettu ja tarina romanttisesta rakkaudesta olisi vain satua? Katsokaa vaikka näitä aikamme parrattomia elegantteja ritareita, joiden elämän tarkoitus on vaeltaa, toisin sanoen siirtyä tanssiaisista tanssiaisiin, soiréesta soiréehen ja puolustaa – tarkoitan ihailla – viattomuutta kaikissa muodoissaan. Ja nämä kauniit naiset, joita lauluissa ylistetään, sen

* Hovikäytöstavat.

sijaan että he seuraisivat turnajaisia linnantornista katselevatkin paraatia parvekkeelta, ja sen sijaan, että he kruunaisivat voittajan laakeriseppelein, kunnioittavatkin häntä *tableau vivantein* ja tarjoamalla kätensä kotiljongiin. Ja nämä trubaduurit, mitä siitä, jos he kumartavat lehtien toimittajille. Ja nämä kummitukset ja haamut raunioissaan ja maanalaisissa holveissaan... Mitäpä siitä, jos he majoittuvatkin törkyisten kirjailija-aivojen maanpäällisiin raunioihin! Pelkkä bagatelli! Mitä olemme menettäneet? Meillähän on monenmoisia ritareita, meillä on teatterikummituksia, samppanjaa ja kauniita tunteellisia naisia, kuten Mimosa ja Vahasydän. Ja jos haluamme välttämättä jotakin fantastista, jotakin uskaliasta, niin onhan meillä meidän Marie Cappellemme, meidän Gabriële Mimansomme. – Ooh, – jos kohtalo haluaisi lähettää sellaisen ylevän olennon tielleni, tuntemattoman ihastuttavan kauneuden, arabialaisen polttavan katseen kavalan hunnun alla, – mikä kiusaus! Näkisinpä vain sen, joka yrittää estää minua –”

Tämän yksinpuhelun aikana nuori Achilles, yksi pääkaupungin muodikkaimmista nuorista herroista, tuli portista suurenmoiselle palatsille, eräälle ensimmäisistä nimetyistä kaduista Helsingissä. Hän tarvitsi hieman liikuntaa raskaan illallisensa jälkeen. Emme halua suoraan väittää, ettei samppanjalla olisi mitään tekemistä hänen ylevien ajatustensa kanssa, jotka salamannopeasti olivat pilvenhattaroiden korkeudel-

Zacharias Topelius (1818–1898) työskenteli toimittajana 1840-luvun alusta vuoteen 1860 asti ja sepitti ahkerasti tarinoita lukijoilleen. Aiheet vaihtelivat kauhu-kertomuksista historiallisiin tuokiokuviin. Käsillä oleva kokoelma ”Viikingin hauta ja muita kertomuksia” sisältää kahdeksan novellia, joista lähes kaikki ilmestyvät nyt ensi kertaa suomeksi. Ne ovat näyte Topeliuksen varhaistuotannosta vuosilta 1842–1850, ja kaikki julkaistiin alun perin Helsingfors Tidningar -lehdessä.

Kokoelma sisältää novellit: Salaperäinen rekiseurue, Aartenkaivajat, Öinen vierailu, Tuhkakeskiyö mor-
sian, Kuutamokallio, Noita-akkoja Oulussa, Viikingin
hauta ja Kummitustarina.

Kannen kuva: Lars Theodor Billing, Stegeborgin linnan rauniot kuutamolla, n. 1853 (yksityiskohta). Öljy kankaalle, 52,4 x 74,0 cm. Kansallisgalleria/Sinebrychoffin taidemuseo. Kansallisgalleria/Hannu Aaltonen.

www.faroskustannus.fi
